

Відгук на дисертацію
до спеціалізованої вченої
ради К 32.051.06
16 вересня 2021 р.
Вчений секретар

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата економічних наук,
старшого наукового співробітника,
Щеглюк Світлани Дмитрівни
на дисертаційну роботу Цимбалюка Сергія Миколайовича
на тему «Організаційно-економічні засади сталого розвитку спортивно-оздоровчої
сфери регіону»,
подану до спеціалізованої вченої ради К 31.051.06
Волинського національного університету імені Лесі Українки
на здобуття ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.05 –
«Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»

Актуальність теми дослідження. Актуальність дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими програмами, планами та темами

Пандемія COVID-19 та коронавірусна криза змусила переоцінити важливість збереження здоров'я для повноцінного існування людини. Водночас протягом локдауну загострилися і яскраво проявилися недоліки організації належного функціонування як сфери охорони здоров'я, освітньої так і спортивно-оздоровчої, як базової передумови профілактики стану здоров'я громадян. Так, в контексті досягнення низки Глобальних цілей сталого розвитку, до яких залучена Україна, важливим завданням залишається реалізація завдань, які б сприяли збереженню й примноженню стану здоров'я населення, що відображено найповніше у Цілі 3 «Міцне здоров'я». Слід зазначити, що похідною від окресленої цілі є Ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання», реалізація якої неможлива без здорового населення, яке докладає зусиль до оздоровлення та профілактики захворювань. Потужний потенціал для збереження здоров'я міститься у діяльності спортивно-оздоровчої сфери, яка спрямована на залучення до спортивної та фізкультурної діяльності всього населення, а також створює умови для надання належного оздоровлення як дітям так і дорослим. Поєднання завдань спортивно-оздоровчої сфери на рівні країни та регіонів з механізмами досягнення Цілей сталого розвитку 2030 формує новий напрям у регіональній економічній науці – сталий розвиток спортивно-оздоровчої сфери регіону.

Роль спортивно-оздоровчої сфери у розвитку регіонів є важливою, що доводять численні нагороди українців на Олімпійських та Паралімпійських іграх, численних чемпіонатах, міжнародних та вітчизняних змаганнях, де Україна гідно представлена у різних видах спорту. Регіональні особливості розвитку спортивно-оздоровчої сфери залежать не лише від економічних умов, а й передусім соціальних та екологічних, які є основоформуючими складовими сталого зростання. Тому прогрес регіонів у досягненні Цілей сталого розвитку тісно пов'язаний з організаційно-економічним рівнем розвитку в них спортивно-оздоровчої сфери. Актуалізує дисертаційну роботу відповідність її провідних положень низці цілей та завдань прийнятих на державному та регіональному рівнях стратегій: Національної економічної стратегії на період до 2030 року (2021), Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр. (2020 р.), Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року (2020 р.), регіональним стратегіям розвитку на період 2021-2027 рр. тощо. Своєрідними каталізаторами для сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери стали сучасні виклики та тренди: постковідні реалії, зміна клімату, постглобалізація, цифровізація та децентралізація. Тому, розробка підходів до покращення організаційно-економічних засад розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону дозволить не лише підвищити рівень охоплення населення спортом, який за даними 2019 р. становив 14,7% населення держави із трендом поступового підвищення, а й розробити заходи зміцнення іміджу України як спортивної держави, переорієнтувати сферу на шлях сталого розвитку з мінімізацією шкоди довкіллю від проведення низки масштабних спортивних заходів, забезпечення балансу між соціальними, економічними та екологічними складовими спорту із збереженням екосистеми для майбутніх поколінь. Таким чином тема дисертаційної роботи С.М. Цимбалюка є значущою, своєчасною, новаторською та міждисциплінарною.

Зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема дисертації пов'язана з науковими програмами, пріоритетними напрямами розвитку науки. Наукові результати, отримані С.М. Цимбалюком під час виконання дисертаційної роботи знайшли впровадження у виконанні науково-дослідної роботи Лабораторії проєктів та ініціатив кафедри міжнародних економічних відносин та управління проєктами Волинського національного університету імені Лесі Українки в рамках участі в держбюджетних

темах «Регіональні ринки в умовах європейської інтеграції: механізми конкуренції та конвергенції» (державний реєстраційний номер 0118U001094), де автором проведено аналіз стану ринку спортивно-оздоровчих послуг у регіонах України; «Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання» (державний реєстраційний номер 0120U102632), де розкрито стратегічні пріоритети сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіонах України на засадах інклюзивного зростання та розроблено механізм сталого інклюзивного розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону, що свідчить про відповідність дисертаційної роботи пріоритетам сучасної економічної науки.

Мета і результати дослідження, що винесені на захист. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновки і рекомендації, сформульованих у дисертації.

Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону. Відповідно до мети логічно визначено завдання дослідження. Об'єкт і предмет дослідження представлено згідно науково-методичних вимог до дисертаційних робіт.

Детальне ознайомлення зі змістом дисертації й публікацій С.М. Цимбалюка дає змогу стверджувати про високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що базуються на сучасних теоретичних і практичних дослідженнях у сфері регіональної економіки та зосереджені на ґрунтовному опрацюванні основних положень сталого розвитку, публічного управління, фундаментальних засад економічної теорії, регіонального економічного розвитку, інклюзивного розвитку суспільства, економіки спорту та фізичного виховання тощо. Автором проаналізовано значний обсяг вітчизняних та іноземних досліджень, зокрема, теоретичну основу роботи становлять праці провідних українських та зарубіжних вчених з питань сталого розвитку, регіональної політики, інклюзивного розвитку регіонів, розвитку людського капіталу тощо. Водночас інформаційною базою дослідження слугували матеріали Державної служби статистики України, звітно-аналітичної інформації Міністерства молоді та спорту України, дані бюджетів територіальних громад, тези доповідей науково-практичних конференцій, рекомендації круглих столів, електронні ресурси, періодичні видання, збірники наукових праць, монографії та інші наукові видання українських та іноземних авторів з тематики дослідження, результати власних напрацювань здобувача, аналітичні розрахунки, математичне моделювання тощо.

Автором чітко сформульовано мету та завдання дисертаційної роботи, а для їх досягнення використано систему загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, серед яких: монографічний, теоретичного та порівняльного аналізу, історичний, аналізу й синтезу, системно-структурний, абстрактно-логічний, статистичний, економіко-статистичний, графічний, структурно-логічний, наукового узагальнення та систематизації. Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів підтверджується також апробацією на 11 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, публікаціями у фахових наукових виданнях. Все це дає підстави стверджувати, що висновки, пропозиції та рекомендації, сформульовані в дисертації, є достатньо обґрунтованими і достовірними.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях. Зміст та завершеність дослідження. Відповідність дисертації та автореферату встановленим вимогам

Так, за результатами проведеного дослідження автором опубліковано 18 наукових праць загальним обсягом 8,7 друк. арк., з яких автору належить 7,39 друк. арк.; серед них у наукових фахових виданнях – 6 статей, 4 з них – у виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз, 3 статті – у виданнях інших держав, з них 1 – з них одна індексується у наукометричних базах Web of Science та Scopus (Q2); 6 публікацій апробаційного характеру і 3 публікації, що додатково відображають наукові результати дослідження. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

Автореферат є ідентичним основним положенням дисертації, його зміст відповідає змісту дисертації. В авторефераті висвітлено наукові положення, пропозиції, методичні рекомендації та висновки, що викладені у дисертації. Опубліковані праці відображають результати дослідження. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

Дисертаційна робота С.М. Цимбалюка є логічно структурованою, відповідає меті та завданням дослідження, забезпечує повне висвітлення отриманих результатів. Робота є завершеним науковим дослідженням, містить необхідні теоретико-методичні положення, аналітичні розробки та перспективні напрями, що достатньо повно представлені у відповідних розділах дисертаційної роботи та опублікованих наукових працях.

Структура та обсяг дисертації Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, їх новизна. Значущість дослідження для науки і практики та шляхи його використання.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Згідно викладу матеріалів роботи прослідковується чітка логічна взаємопов'язаність, грамотно сформульовані теоретичні та практичні аспекти обраної тематики, новизна запропонованих автором наукових положень щодо забезпечення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону.

У першому розділі **«Теоретико-методичні основи організаційно-економічного забезпечення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону»** здобувачем проведено ґрунтовний аналіз концептуальних засад та визначення сутності понять «спортивно-оздоровча сфера» за її функціями, економічною суттю (с. 35-39) на основі чого сформовано авторське бачення даної категорії (с. 40-41, с.43); обґрунтовано взаємопов'язаність процесів інклюзивного та сталого розвитку суспільства у контексті досягнення Глобальних цілей розвитку 2030 із визначенням ролі і місця у ньому спорту (с. 47-49); на підставі вивчення зарубіжного досвіду організації та управління спортивно-оздоровчої сфери визначено особливості та ефективність функціонування американської, європейської, пострадянської та азійської моделей розвитку спортивно-оздоровчої сфери та запропоновано використання переваг таких моделей до імплементації у вітчизняний досвід (с.50-64). Акцентовано увагу дисертанта на проблемах розвитку спортивно-оздоровчої сфери під час пандемії COVID-19 (с.64-68); обґрунтовано авторське бачення нової концепції розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону у контексті визначення пріоритетів соціально-економічного зростання на основі розвитку та миру, принципів інклюзивного зростання й досягнення Цілей сталого розвитку (с. 70-75), децентралізації (с.79-80); удосконалено методичний підхід до оцінювання формування передумов та стану сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону (с. 86-90).

У другому розділі **«Діагностика сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіонах України»** проведено ґрунтовну оцінку передумов формування сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери на рівні областей України за компонентами (організаційно-інституційні, економічні, соціальні та екологічні) та обраними автором індикаторами в динаміці за період 2017-2020 рр. (с.99-118); здійснено комплексну оцінку розвитку спортивно-оздоровчої сфери України з

урахуванням його сталості на основі низки показників результатів діяльності спортивно-оздоровчої сфери (в основному як надання спортивно-оздоровчих послуг) за період 2010-2019 рр. (с.121-130); здійснено аналіз результатів впливу визначених умов та функціонування сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіонах із врахуванням сталості її розвитку за трьома ефектами (економічної ефективності, соціальної дії та оздоровчого ефекту) за період 2010-2019 рр. та 2015-2019 рр. (с.134-153).

У третьому розділі **«Удосконалення організаційно-економічного забезпечення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону»** здійснено інтегральну оцінку передумов та результатів сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону за період 2017-2019 рр. (с.157-162; с. 164-171), згруповано області України за рівнем інтегрального показника передумов розвитку (с.163-164) та результатів діяльності (с.172-174), що дало змогу запропонувати на основі кореляційної матриці стратегічні напрями її прогресу (с.174-176) та завдання щодо покращення функціонування. У роботі визначено механізм активізації сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону як систему методів та інструментів цілеспрямованого впливу на суб'єкти спортивно-оздоровчої діяльності в регіоні задля покращення кількісних і якісних показників її сталого розвитку, що відображають стан спортивно-оздоровчої інфраструктури, економічні результати підприємницької діяльності, соціальні ефекти від підвищення рівня фізичної культури й зміцнення здоров'я населення, екологічну стабільність в регіоні (п.3.2., с.178-181, с.14 автореферату), де серед різноманітних методів вагоме місце займає кластерування, що має потужний потенціал щодо покращення економічних, соціальних та оздоровчих результатів діяльності спортивно-оздоровчої сфери (с.188-191). Розкрито особливості наслідків реформи децентралізації для функціонування сталості й інклюзивності спортивно-оздоровчої сфери на рівні територіальних громад, обґрунтовано авторські пропозиції у частині залучення додаткового фінансування у сферу за рахунок розробки місцевих та регіональних проєктів розвитку (с.201-204); оптимізація державної політики сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери вимагає, на думку дисертанта, впровадження територіальних Програм розвитку фізичної культури та спорту (с. 206-207), налагодження координації між державними, регіональними та місцевими органами влади із збереженням за державним управлінням розбудови спортивної інфраструктури (с.207-210).

Всі представлені пропозиції дисертанта виходять з глибокого економічного аналізу, а за змістом – реальними і придатними для практичного використання. Основні наукові положення дисертації доведені до рівня методичних рекомендацій, які дозволяють забезпечити сталий розвиток спортивно-оздоровчої сфери регіону в умовах децентралізації. Теоретико-методологічні положення дисертаційної роботи можуть бути використані керівниками і спеціалістами, органами державного та регіонального управління, місцевого самоврядування для прийняття практичних рішень, опрацювання методів та інструментів механізму сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону в контексті інклюзивності та кластеризації.

Новизна наукових положень і отриманих результатів

Наукова цінність результатів проведеного дослідження полягає у удосконаленні теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення процесів формування та забезпечення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону. Так, до найвагоміших наукових результатів варто віднести:

- поглиблення теоретичних засад економічної сутності спортивно-оздоровчої сфери регіону як сукупності відносин між господарюючими суб'єктами, громадськими організаціями, населенням, державними й місцевими органами управління, яка, на відміну від існуючих дефініцій, охоплює процеси, що відбуваються в регіоні як наданні спортивно-оздоровчих послуг, так і розбудови спортивно-оздоровчої інфраструктури, виробництва спортивного обладнання задля задоволення попиту населення у фізичній культурі та зміцненні здоров'я, наслідком чого є досягнення економічних, соціальних й оздоровчих цілей, синергетичний ефект від яких полягає у зростанні рівня добробуту та якості життя населення регіону;
- концепцію сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону, в основу якої, на відміну від існуючих, покладено ідею досягнення цілей сталого розвитку, адаптації до умов децентралізації та запровадження принципів інклюзивного зростання задля збільшення рівня зайнятості й продуктивності, поширення здорового способу життя та зміцнення здоров'я;
- методичний підхід до діагностики сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону, котрий, на відміну від наявних, охоплює комплексний аналіз організаційно-правових, економічних, соціально-демографічних і природно-

екологічних передумов сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери на рівні регіонів і країни в цілому та отриманих в результаті її функціонування економічного, соціального, оздоровчого ефектів, що дає змогу обґрунтувати стратегічні орієнтири її сталого розвитку;

- організаційно-економічний механізм сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону, який, спрямований на досягнення економічної, соціальної та оздоровчої інклюзії населення регіону на основі використання системи методів та інструментів цілеспрямованого впливу на суб'єкти спортивно-оздоровчої діяльності в регіоні й збільшення кількісних і якісних показників її сталого розвитку, що відображають стан спортивно-оздоровчої інфраструктури, економічні результати підприємницької діяльності, соціальні ефекти від підвищення рівня фізичної культури й зміцнення здоров'я населення, екологічну стабільність в регіоні;
- подальше теоретичне обґрунтування організаційно-економічного забезпечення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери із врахуванням світового досвіду, що ґрунтується на застосуванні переваг існуючих організаційно-економічних моделей, а саме: комплексної цілеспрямованої взаємодії із наддержавними інституціями спортивного спрямування; оптимального поєднання державного регулювання із децентралізованим управлінням, що обумовлює вагому роль місцевих органів самоврядування в розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону; комерціалізації та видовищності спортивно-оздоровчої діяльності для її самоокупності;
- науковий підхід до визначення стратегічних орієнтирів сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону, що передбачає порівняння інтегральних показників сприятливості передумов та рівня сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери на основі побудови відповідної матриці, що уможливорює врахування специфіки кожного регіону для формування регіональних і місцевих програм розвитку спортивно-оздоровчої діяльності;
- науково-практичні рекомендації щодо сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіонах України за умов децентралізації на основі побудови регіональних спортивно-оздоровчих кластерів задля налагодження співпраці між громадськими організаціями спортивно-оздоровчого спрямування, представниками бізнесу, населенням громад і використання можливостей акумулювання й розпорядження коштами органів місцевого самоврядування та спрямування їх на розвиток фізичної культури, спорту й оздоровлення в регіоні.

Практичне значення виконаного дослідження

Практична цінність дисертаційної роботи обумовлюється тим, що її пропозиції та ключові положення пройшли апробацію та прийняті до впровадження в діяльності органів державного та регіонального управління, місцевого самоврядування, громадських організацій, зокрема: Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської обласної державної адміністрації (довідка № 520/03-12/2-21 від 17.07.2021 р.), Департаменту молоді та спорту Луцької міської ради (довідка № 32-11/158 від 24.06.2021 р.), Зимнівської сільської ради Володимир-Волинського району Волинської області (№ 483 від 02.07.2021 р.); Громадської організації «Клуб традиційних бойових мистецтв «Фудо» (довідка № 8 від 10.06.2021 р.), Громадської організації «Інститут транскордонних ініціатив» (довідка № 14 від 20.11.2020 р.). Окрім того теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації впроваджено в навчальний процес Волинського національного університету імені Лесі Українки під час підготовки навчально-методичних матеріалів і викладання дисциплін «Регіональна економіка», «Інклюзивна економіка», «Філософія сталого розвитку», керівництві науково-дослідними роботами студентів (довідка № 03-28/04/1938 від 09.07.2021 р.). Цінним для впровадження в діяльності територіальних громад може стати методика розрахунку передумов та результатів сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери у частині обґрунтування доцільності формування спортивного кластеру на території кількох громад.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

У дисертаційній роботі С.М. Цимбалюка є певні висновки та твердження, які можна віднести до категорії дискусійних і таких, що потребують додаткових пояснень та аргументованого уточнення, зокрема:

1. Автор здійснив ґрунтовну систематизацію основних наукових підходів до визначення поняття «спортивно-оздоровча сфера», запропонував власне тлумачення, та попри це зустрічається у роботі деякий різнобій термінів, які містяться у різних частинах дисертації (і це є усталеною практикою) від «сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону» до «спортивно-оздоровчої інфраструктури», «спортивно-оздоровчої діяльності», «спортивно-оздоровчої індустрії», «сектору», «сфери фізичної культури і спорту», «сфери спортивно-оздоровчих послуг». Для впорядкування наведених термінів доцільно було б навести глосарій.
2. За результатами проведеного аналізу інтегрального оцінювання передумов та результатів сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону автором здійснено групування областей за значенням інтегрального індексу,

проте пропозиції щодо покращення ситуації зводяться до груп, які мають «критичний» та «низький» рівень (с.176-177). Незрозуміло чому автор обмежився лише цими двома групами, які зосереджують 10 з 23 регіонів України.

3. Додаткового обґрунтування потребують показники, які обрані автором для аналізу на рівні секції за КВЕД 2010 R «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок», серед видів економічної діяльності лівова частка належить до креативних індустрій. Доцільно було обмежитися під час розрахунків лише тими видами діяльності, які належать до окресленої автором спортивно-оздоровчої сфери. Можливо тоді результати були б більш валідними.
4. У роботі автором проведено ґрунтовний аналіз досвіду зарубіжних країн щодо організаційно-економічних засад розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону, однак у рекомендаційному розділі, на жаль, висновки не знайшли свого повного відображення.
5. Доцільно було запропонувати з метою покращення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону в умовах децентралізації набір необхідних показників, який повинен акумулюватися на рівні територіальної громади. Окрім того, слід було внести пропозиції щодо статистичного забезпечення розвитку спортивно-оздоровчої сфери на рівні регіонів та країни з метою узгодження її до оцінювання прогресу у досягненні Цілей сталого розвитку 2030.

Відповідність дисертації та автореферату встановленим вимогам

Дисертація С.М. Цимбалюка містить анотації, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки, копії довідок про практичне використання результатів дослідження.

Основний обсяг роботи налічує 186 сторінок, 27 таблиць та 32 рисунки. Список використаних джерел уключає 164 найменувань.

Виклад матеріалу послідовний та обґрунтований. Роботу виконано з використанням наукового стилю, її зміст чіткий та структурований з логічним викладом матеріалу.

За усіма ознаками дисертація та автореферат відповідають встановленим Міністерством освіти і науки України вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Автореферат ідентично відображає основні положення дисертації, а його зміст відповідає змісту дисертаційної роботи. В авторефераті висвітлено наукові положення, пропозиції, методичні рекомендації та висновки, що викладені у дисертації.

Загальний висновок

На основі проведеного аналізу дисертаційної роботи можна стверджувати, що дослідження Цимбалюка Сергія Миколайовича на тему «Організаційно-економічні засади сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону», є комплексним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, в якому розкрито актуальні питання теорії та практики формування та забезпечення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери. Проведене дослідження характеризується високим рівнем самостійної роботи, чітко вираженою авторською позицією щодо формулювання висновків і рекомендацій, спроможністю автора креативно мислити, опрацьовувати теоретичний й практичний матеріал. Таким чином, керуючись викладеним вище, можна зробити висновок, що дисертаційна робота С.М. Цимбалюка виконана з дотриманням засад академічної доброчесності на належному теоретичному та практичному рівні.

Якісні характеристики роботи вказують на її відповідність паспорту спеціальності 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», а також нормативним вимогам до кандидатських дисертацій економічного профілю. За фаховим спрямуванням, теоретичною та практичною значимістю, елементами наукової новизни, а також за змістом та оформленням дисертаційна робота «Організаційно-економічні засади сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону» відповідає вимогам МОН України та пп. 9,11,12 «Порядку присудження наукових ступенів», а її автор, Цимбалюк Сергій Миколайович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка».

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник
відділу просторового розвитку
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долішнього НАН України»

С. Д. Щеглюк